

Po pošti prejemnik:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V upravnstvu prejemnik:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnštvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 271.

V Ljubljani, v ponedeljek 25. novembra 1901.

Letnik XXIX.

Onemogel parlament.

Dunaj, 23. nov. 1901.

Zadnje dni so po zbornici krožile govorice, da je parlament mrtev, ustava mrtva, in da se prične desetletna doba absolutizma. Imenovali so se tudi že možje, ki so bili poklicani, da brez državnega zbora vršé vladne posle. Ne vemo, koliko je istine na teh govoricah, toda dejstvo je, da so razmere bile skrajno napete. Saj pa je tudi prežalostno, da se poslanska zbornica naravnost igra s koristmi ljudstva in države. Ko povodenj trga njive in travnike, dere v hiše in hleve, se ljudski zastopniki v kameniti palači zabavajo s pravljicami iz devete dežele ter zmazki raznih junakov v nekdanjem nemškem kulturnem boju. Ti slavni junaki ne čutijo in ne slišijo, da valovje šumi že ob temelju kamenite palače ter sili skozi okna, da odnese zadnje spomine na pogorišče, ki se imenuje avstrijski parlament. Nehote se spominjamo na zadnje dneve poljskega parlamenta, koder so se frivolnost, podkupljivost, neumnost in zlobnost igrala z usodo naroda.

Vsakdo ve in je prepričan, da tako ne sme in ne more dalje. Ako parlament odreče vso svojo delavnost, potem je bolje, da ga ni. Ker pa ni še ugasnila zadnja iskra upanja, da je rešitev vendar še mogoča in se parlament le vzdigne iz mrtvila ter oživi, so se včeraj med sejo zbrali načelniki vseh strank, da se dogovore o sredstvih in potih do boljših razmer. Le Vsenemci so se odlikovali z odsotnostjo, češ, da take skrbi prepuščajo drugim.

Ministrski predsednik dr. pl. Körber je izjavil odločno in jasno: Parlament ne sme biti politična igrača. Ali je ali ni. Ako je, potem naj parlament vrši svojo dolžnost do ljudstva in države. Ako pa parlament ne more ali noče izvrševati svoje dolžnosti, potem je dvoje mogoče: ali da vlada razpusti poslansko zbornico in razpiše nove volitve ali da sploh parlamenta ni in nastopi doba absolutizma. Prva dolžnost je, da parlament pravočasno reši proračun, ki je državna, pa tudi ljudska potreba. Dr. pl. Körber je govoril tako jasno,

kakor še nikoli, in tudi odločno, kakor je zahteval resni trenotek. In vendar so bile njegove besede govorjene v gozd, odkoder so odmevale votlo in medlo. Od vseh strani so govorniki izražali dobro voljo, ali moči ni in nagibov, ki bi dobro voljo spravili v akcijo. Vse zmerne stranke na levi in desni so izjavljale po svojih zastopnikih, da žele redne razmere v zbornici, a vse te izjave so toliko vredne, kakor pola papirja, na kateri so zapisane, ker se vsa vprašanja in razmotrivanja vrste okoli mrtve točke. Marsikdo vé, kaj bi moral storiti kot državnik, a ne sme storiti kot poslanec iz taktičnih vzrokov. Ne odkritosrčnost torej je kriva, da se prepričanje skriva v odejo raznih izgovorov, pomislekov in predsodkov.

Dr. Kathrein je, kakor vedno, naglašal, da želi hitro in redno delo. Dr. Baernreither je jasno označil stališče nemških strank; mi hočemo proračun in želimo resno in redno delo, toda vsa narodna in politična vprašanja morajo sedaj utihniti. Ta „noli me tangere“ je torej zid, pred katerim zopet obstoji parlamentarni voz.

Dr. Šusteršič je naglašal, da „slovansko središče“ želi hitro rešitev proračuna. Stranki pa se ne more in ne sme očitati, da z nujnimi predlogi ovira delo. Vsi klubovi člani so sicer podpisali nujni predlog za jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani, toda to pa je tudi edini nujni predlog. Ker pa so trije klubi podpirali ta predlog, more v imenu svojih ožjih somišljenikov izjaviti: 1. Da želé rešitev načrta o kmečkih zadrukah še pred Božičem; 2. nujni predlog gledé jugoslovanskega vseučilišča more odpasti, ako so vse stranke zadovoljne, da se brez prvega branja odkaže naučnemu odseku, kakor želé predlagatelj. Isto pa naj se zgodi tudi z drugimi nujnimi predlogi in pot je delu odprta. V istem smislu se izrazi tudi dr. Ploj v imenu slovensko-hrvatskega kluba.

Radikalni Rusin Romančuk želi jezikovni zakon, nov volivni zakon in poslovni red. Pernerstorfer v imenu soc. demokratov zahteva hitro razpravo o proračunu in spravo mej Čehi in Nemci. Dr.

pl. Derschatta je z drugimi besedami ponavljal misli dr. Bärnreitherja, češ, da sedaj ni pravi čas za razgovore o narodnostnih in političnih zahtevah.

Iz govorov mladočeských zastopnikov in konservativnega veleposestva pa je bilo takoj razvidno, česa se smemo nadejati.

Dr. Pacak je rekel: Slišali smo že mnogo obljub, videti hočemo dejanja. Nemci imajo sedaj v rokah usodo parlamenta. Ako Nemci ustrezajo zahtevam češkega naroda, more parlament vršiti svoje delo. Češki poslanci si obdrže proste roke na vse strani. Vložili niso več nobenega nujnega predloga, v proračunskem odseku pač stoje na stališču opozicije, toda o obstrukciji ni govora.

Ves današnji razgovor je odveč, ker češke zahteve so javne. Nemške stranke imajo sedaj le ta namen, da se na višjem mestu pokažejo v najlepši luči. Prazne obljube ne vlečejo več, treba je v dejanju pokazati dobro voljo. Ako Nemci tega ne storé, sami naj odgovarjajo za posledice. V istem smislu, a odločneje v obliki je govoril dr. Stransky.

Prince Schwarzenberg pa je v imenu konservativnega veleposestva dal razumeti, da hočejo dati državi, kar je njegova, da pa zahtevajo ob enem tudi pravice za nemške narode. Poljska govornika Jaworski in Dzieduszycki sta govorila v posredovalnem smislu.

Tako so si gospodje dve uri razlagali in izjavljali, kar je že davno vsakemu znano. Boj je v prvi vrsti mej Čehi in Nemci. Ne ti ne oni ne odnehajo in parlament je onemogel, kakor je bil zadnja tri leta. Rešen je morda proračun, in to je ves vseh razgovorov. Vsa druga vprašanja pa visé v zraku, tako tudi obstanek sedanje poslanske zbornice.

Novice od predora skozi Karavanke.

Ne čudimo se odgovoru na interpelacijo našega poslanca Pogačnika sedaj, ko smo izvedeli o načinu, kako se je informiralo. Odposlanec z Dunaja se delavcem ali voznikom niti videti ni dal, ampak se je dal poučiti o razmerah pri predoru od svojih uradnikov

in podjetnikov. Ti so seveda naravnost utajili, da bi bilo kaj tujih delavcev tu celo s Turškega. Mi pa še danes trdimo, da jih je bilo s Turškega vseh 60 in še danes jih je do 30.

Še danes trdimo, da se pravi delavce odirati, ako se jim plačuje 1 m² ilovnate zemlje po 20 kr., in jo morajo še sami daleč odvažati.

Podjetje pri predoru se izgovarja, da je bilo prisiljeno vznika iz Galicije poklicati, ker naši vozniki niso mogli pravočasno in dobro postreči; češ da nimajo ne voz ne živine za težke transporte. Dan na dan pa smo videli, da je naša živina veliko trpežnejša, kot sicer težki, pa klancev nevajeni konji poljskega žida. Prav tako imajo naši kmetje dovolj voz za težka bremena.

Dva sta že celo kupila močan voz za najtežja bremena. Kmetje na Hrušici (vas nad Jesenicami, kjer se koplje predor), se pritožujejo, kako se postopa pri odkupovanju zemljišč. Noben inženir ne zna slovenščine. In tako je nemogoče skleniti prav pogodbe. Njive se plačujejo samo po 1 gld. 10 kr. 1□ seženj. Bližnje polje je seveda tudi vse zvoženo ali pohojeno, in o oškodnini podjetje navadno noče nič slišati, ali le prav malo odškoduje.

Tako si od nove železnice ne moremo prav nič dobrega obetati. Vendar pa ne mislimo na to, da bi se dali kar pohrustati. Državni zbor je sklenil, da se naj železniško ministerstvo v prvi vrsti ozira na domače ljudi, in pogodba s podjetništvom je tudi v tem smislu sklenjena. Ker imamo mi Gorenjci dovolj vozne živine in hočemo tudi kaj zaslužiti pri podjetju, za katero tudi mi davek plačujemo, zato kljub neugodnemu odgovoru ne mislimo odjenjati, ampak na vsak način doseči svoje pravice.

Zaupni shod po § 2. drž. zak. na Jesenicah v nedeljo, dne 24. novembra se je obnesel zoper naše pri-

LISTEK.

Konjunkcija planetov.

Zadnji čas se nam kaže na nebu krasen prizor. Na jugozahodnji strani obnebja se vidijo zvečer trije planetje skupaj, namreč Venera, Jupiter in Saturn. Kakor znano, sveti Venera včasih zjutraj, včasih zvečer. Kadar sije zjutraj, jo imenujemo »zgodnjo danico«, če se prikazuje zvečer, jo nazivljemo »večernico«. In uprav sedaj se kaže Venera kot večernica, poleg nje sta pa še planeta Jupiter in Saturn.

Ta zveza planetov se bo videla še dalje časa. Najzanimivejšo podobo bo imela prihodnji četrtek, 28. t. m.; zakaj v četrtek ob pol 3. popoldne se bota Jupiter in Saturn drug drugemu tako približala, da se bo videlo, kakor bi oba planeta tvorila le eno zvezdo. In tudi zvečer istega dne bota še tesno skupaj.

Imenovani planetje so zlasti sedaj tako očitni, da jih ni mogoče zgrešiti. Kakor hitro solnce zaide, že Jupiter in Saturn zabliščita na nebu. Venera se pa večinoma že po dnevu vidi. Druge zvezde se pokažejo šele dolgo potem, ko izgine solnce na za-

hodu; Venero, Jupitra in Saturna pa vidimo združene na jugozahodnjem nebu, brž ko solnce zatone.

Razen tega je Venera sedaj tako svetla, da po sijaju daleč presega vse ostale zvezde. Zato jo je tudi bolj pozno na večer lahko najti, dasi je takrat vse nebo posejano z zvezdami, in se posamne zvezde težje poiščejo.

V planetni zvezi, katera se sedaj vidi na nebu, so planetje razvrščeni tako-le: Malo nad Venero je Jupiter, čegar svetloba ni tako bela, kakor luč Venere, ampak nekoliko bolj rumenkasta. Poleg Venere in Jupitra, njima ob strani je Saturn, ki je po barvi podoben koščku na novo obrezanega svinca.

Venera je le malo manjša, kakor naša zemlja. Dan je na Veneri skoro enako dolg, kakor pri nas. Okrog solca pa pride Venera že v 224 dneh. Ta planet ima ozračje, ki je mnogo bolj čisto kakor naše. Oblakov ima jako malo, ker je menda tudi malo kapljivo tekočih teles na Veneri. Čudno je, kar pripovedujejo zvezdoslovci o gorah tega planeta. Trdijo, da so najvišje gore na tej zvezdi visoke 40.000 m, torej nekako 20-krat toliko, kakor naš Grintovec.

Venera se suče okrog solca po poti, ki je solcu mnogo bližja, kakor naša zemlja. Zato sta pa poti, po katerih vršita Jupiter in Saturn svoj tek okrog solca, tem dalje od nas in od solca. Zemlja je oddaljena od solca okrog 20 milijonov milj, Jupiter pa 105 milij. milj in Saturn celo 192 milij. milj! Jupitra obkrožujejo štiri lune. Saturn pa ima osem lun, in poleg tega se okrog Saturna giblje še velikanski, prosto v ozračju viseč kolobar, po doben balkonu, ki Saturna krog in krog obdaja. Kako mora biti pač lepo na Saturnu po noči, ko sije osem lun, poleg tega pa blišči še krasni kolobar! Tako vzdihujejo pesniki. Angleški pesnik Barker poje o Saturnu:

One Moon to us reflects its cheerful light,
There many attendants brighten up the night.
Here the blue firmament bedecked with stars,
There over head a lucid arch appears.

Za silo prevedeno bi se to glasilo:

Nam ena luna ljubeznivo seva,
tam mnogo lun temo noči razdeva.
Tu nam z obnebja zvezd nebroj miglja,
tam žaren se obok blišči z neba.

Neki hudomušnež je pa pripomnil, da pesniki mnogo bolj prav storé, če se zadovoljijo z našo zemljo in ne vzdihujejo po

Saturnu. Zakaj prvič je gori jako mraz. Solnce ima na Saturnu 90krat manj moči in tudi svetlobe, tako da vlada večern mrak. Kako hitro bi se jim ondih ohladilo vedno vroče srce, kako težko bi plačevali ogromne stroške za drva in svečavo. Drugič naj pesniki pomislijo, kako jim je že hudo živeti na zemlji, kjer jih vendar trka ena sama luna. Kaj bi šele počeli na Saturnu, kjer bi jih osem lun trkalo!

Zveza Jupitra in Saturna, katero bomo opazovali v četrtek, se ponavlja le po preteku več let. Še bolj nenavadno je, če se tej zvezi pridruži drug planet, kakor n. pr. zdaj Venera. Najredkejša prikazen na nebu pa je takozvana »velika konstelacija« t. j. »velika zvezdna zveza«, ki nastopi tedaj, ako se Jupiter in Saturn v teku enega leta trikrat združita in zopet ločita. V starih časih se je mnogo vedeževalo iz zvezd. In kadarkoli se je pojavila »velika konstelacija«, so ljudje vselej pričakovali, da se bo zgodilo kaj prav posebnega. Zadnjikrat so opazovali trikratno zvezo Jupitra s Saturnom l. 1604, in Kepler je tedaj izračunal, da se ta prikazen pojavi nekako vsakih 800 let. Trikratna zveza imenovanih planetov se je torej videla ob rojstvu Jezusovem in pa

čakovanje ne samo dobro, ampak veličastno. Udeležili so se ga gg. župani Klinar z Jesenic, Janša z Dovjega, Kržišnik z Breznice, zastopniki sosednjih županstev in nad 50 veljavnih gorenjskih mož.

Sklicatelj shoda kaplan Škerjanec je poročal o vsem razvoju in povdarjal, kako nam ni treba obupati, ker je naš izvrstni državni poslanec Pogačnik obljubil, da bo vse moči za svoje rojake žrtvevali. Ako bomo složni, bomo vse mnogovrstne sovražnike zmogli. Konečno predlaga resolucijo na železniško ministerstvo:

»Možje na zaupnem shodu zbrani protestirajo zoper dosedanje postopanje in preziranje domačinov pri zgradbi nove železnice«.

Samo navzoči možje iz občine Jesenice se zavežejo in obljubijo, da preskrbe v slučaju potrebe, če se judovski podjetnik od strani, najmanj sto parov vozne živine. Župan z Dovjega g. Janša obljubi 50 parov. Občina sama zgradi za vse potrebne barake. Župan brezniški zagotovi v slučaju potrebe 80 voznikov, županstvo Kranjska gora 30 parov. Županstvo Koroška Bela 30 parov, Dobruva 20 parov. Toraj samo udeleženci 310 parov. Kje pa so neudeleženci in oddaljenejša županstva?

Na županstva, katera niso bila vabljen, se je poslala pismena prošnja, naj se tudi ona obrnejo v tem smislu do železniškega ministerstva.

G. Anton Trevn, trgovec in gostilničar na Jesenicah, omeni, da se nič bolje ne godi trgovini in obrti. Par židov je že dobilo koncesijo za trgovino in gostilničarsko obrt pri predoru, in on kot prvi svetovalec in največji trgovec ne ve povedati, kdo jim jo je dovolil. Kaplan Škerjanec stavi predlog, naj se tudi trgovci in gostilničarji organizirajo in tako omeje ulom židovskih kramarjev, katerih se tudi po dozidavi železnice ne bo moč več iznebiti, ako se enkrat ugnezdi.

Župnik Šinkovec predlaga, naj se v korist posestnikov-voznikov precej voli začasen odbor ali konzorcij, ki naj stopa vse voznike. In volili so se v konzorcij: Lovro Baloh (predsednik), Janez Legat, Pavel Klinar, Janez Puc, posestniki z Jesenic. Zastopnik za občino Dovje: župan Jakob Janša, za Breznico župan Keržišnik. Ti imajo pravico vse zastopati glede pravic in dolžnosti.

Konečno povdarja gospod predsednik shoda, župan Janša, da se nam ni treba bati niti vlade, niti železniškega ministerstva, ako bomo vsi edini med seboj! S tem zaključil oficijelni del.

Nato pa nastopi zabavni del, katerega nepričakovano vprizore tamburaši in pevi »Katol. delavskega društva«, v katerega prostorih se je vršilo zborovanje.

In tu je bil glas vseh napitnic le ta, da, če postopamo složno kot danes, nas ne

bodo udušili, ampak se hočemo braniti do zadnjega dihleja.

Z današnjim dnevom zasnoval se je mogočen jez zoper židovski naval, in pa zoper nemški most do Adrije. Ne boste nas še, četudi nas imate za zabite ljudi, ki so po vašem mnenju za sto let zaostali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. novembra.

Pastirski list avstrijskih škofov

je vzbudil v vseh trezno mislečih krogih največje zanimanje in priznanje. Zmerno, pišejo dunajski listi, a obenem odločno in neupogljivo se zastopa stvar, za katero se je ravno sedaj moral povzdigniti glas. Največje zanimanje vzbuja stališče avstrijskega episkopata nasproti prohodrimskemu gibanju. Reči se mora, da se ni še nikjer o tej zadevi spregovorilo tako mlo in pravično. Pastirski list resno opominja katoličane na njih dolžnosti, naj se z močjo resnice in pravice postavijo v bran laži in obrekovanju nasprotnikov. Prohodrimsko gibanje je jasno označeno kot veleizdajsko in naperjeno proti dinastiji in državi. Cerkve ne bodo varovali vladni organi, čeprav bi bila to njih resna dolžnost, radi tega morajo tem resneje nastopiti katoliki s svojimi škofi.

Poljski klub in jugoslovansko vseučilišče.

Poljski klub se je v soboto opetovano posvetoval o stališču, ki naj ga zavzame morda že danes napram predlogu slovenskih in hrvatskih poslancev glede ustanovitve vseučilišča v Ljubljani. Klub je v javni seji razpravljal o raznih domačih zadevah, posebno pa o zadnji obsodbi poljskih dijakov v Prusiji. Potem je pa predsednik vitez Jaworski zaključil javno sejo in šele v tajni seji je prišel na vrsto nujni predlog Jugoslovancov. Z vsemi avstrijskimi Slovani »solidarni« Poljaki se bojé luči. Če jim je res kaj za sorodna južna naroda, Slovence in Hrvate, bi razpravljali o tako važni zadevi javno. Jasno je, da Poljaki niti koraka ne storé v prid ostalim Slovanom, ako to ni po volji osrednji vladi. Če torej ta klub ne bo naravnost glasoval proti nujnosti predloga, se bo pa odstranil ob tej priliki iz zbornice, ali vsaj toliko poslancev tega kluba, da bo večina izključena.

»Zgodovinar« Schuhmeter

je v svojem zadnjem protikongreg. govoru navedel nebroj zgodovinskih lažij in zavijanj, pa tudi sicer se je pokazal velikega sovražnika pravih letnic. Rekel je mej drugim govoreč o redovih: V letu 1551 (!) so prišli jezuiti v Avstrijo; kmalu potem pa so se dvigala plamena z dveh gromad, na katerih eni je bil zažgan Gašpar Tauber, na drugi pa Baltazar Hubmayr; malo mesecev potem so pa utopili njegovo ženo v Donavi. — Tako je kvasil Schuhmeter, mej tem ko zgodovina nepobitno dokazuje, da je bil prekrščevalec Hubmayr sežgan že 10. marca

1528 v Erdbergu, jezuitski red pa je bil ustanovljen še le leta 1534. Z letnicami se je torej, kakor večinoma vsi »vneti« zgodovinarji, tudi Schuhmeter temeljito skregal, toda to ga ne bo motilo, da ne bi v družbi s Klofačem in Tavčarjem pri prvi ugodni priliki zopet dokazoval na podlagi »zgodovinskih« fakt neizmerno »pogubnost« redovništva za Avstrijo.

Krečansko vprašanje

vznemirja sedaj turško vlado, a tudi posamni vplivni člani krečanske narodne skupščine se že resno pečajo z njim. Turška vlada seveda noče ničesar čuti o zedinjenju Krete z Grško in je v tem oziru prav vesela, da je tudi večina interesovanih velesil tega mnenja. V spomenici, ki jo je po svojih zastopnikih pri zunanjih vladah izročila zadevnim kabinetom, zahteva, da se varujejo njene pravice na otoku. Udati se bo pa morala zahtevi velesil, da turška vlada prizna veljavnost krečanske zastave in pa krečanskih potnih listov ter da mora osvoboditi vse radi političkih ali drugih deliktov v Turčijo odvedene Krečane in poslati zopet domov. — S tako rešitvijo perečega vprašanja se pa za sedaj tudi zadovoljujejo vodivni krogi v Kanji. Z zadovoljstvom jemljejo na znanje, da so velesile prijazne zedinjenju Krete z Grško in da čakajo le še primerne trenutke, da se izvede ta načrt. Nadkomisar princ Jurij sicer ni teh mislij, a pomagati si ne more, marveč mora biti še vesel, da mu velesile iznova poverjujejo vrhovno vlado.

Nova ruska železnica.

Rusija gradi novo železnico. Carski ukaz je priobčil gubernijam, koder bode tekla ta proga, da ukrenejo vse potrebno za nakup zemljišč. Proga bode tekla od Orengrada do Tačkenda, in sicer od Orengrada, kjer je postaja že obstoježe železnice Orengrad Samara. Od te postaje bode tekla železnica najprej južnozahodno do mesta Ilekha in od tu ob reki enakega imena do Aktjbinska. Kmalu potem stopi železnica na ruske stepe, po katerih teče do Kazalinskega blizu izliva Sir-Darja v aralsko jezero. Od tu dalje pojde železnica na desnem bregu reke Sir-Dar mimo mest in trdnjav Karmagči, Perovsk in Culek do mesta Turkestan, kjer se obrne vzhodno od Sir-Darja in dospe v Tačkend in se združi ondi z že obstoječo srednjeazijsko železnico. Vsa dolžina te nove proge bode znašala 1880 kilometrov. Železnica prestopi po mostovih tri velike reke: Ural, Emba in Ariž. Ta nova železnica bo velikanske važnosti, ker bo prva, ki bo vezala ruska ozemlja v osrednji Aziji z notranje-rusk. železnicami. Pomen te železnice bode torej s političnega kakor i gospodarskega stališča velikansk. V polit. oziru bode železnica tem večjega pomena, ker ponese iz središča Rusije ruski vpliv na skrajne meje osrednje Azije. S tem delom Rusija zopet dovrši orjaški čin svoje kulturne misije v krajih, kamor ne seže vpliv nobene druge oblasti.

Književnost in umetnost.

Repertoire slovenskega gledališča.

Jutri v torek, nastopi kot gost g. Irma Polakova v znani veseloigri »Pri belem konjičku«. G. Polakova igra ulogo gostilničarke Mete, katera spada mej njene najboljše partije. Tudi za to drugo gostovanje naše odlične rojakinje je že sedaj mej občinstvom veliko zanimanje. — Drama študira znano in vlezabavno francosko veseloigro »Kontrolor spalnih vagonov«; opera pa Wagnerjevega »Tannhäuserja« in Vilharjevo »Smiljanca«.

Dopisi.

Vipava, 23. novembra. V »Slov. Nar.« z dne 18. novembra t. l., št. 265, nahaja se dopis iz Vipave z dne 16. t. mes. pod zahtevom: »Klerikalna surovost«. V tem dopisu, govorečem o pogrebu župana Žgurja na Gočah, nagromadenih je toliko laži in zlobnih zavijanj, da smo primorani odgovoriti nanj.

»Slov. Narod« piše: »Izvemši kurata Ferjančiča, ki je kondukt vodil... se ni udeležil pogreba noben klerikalec.« A istina je, da je bilo vsaj polovico pogrebcev — klerikalcev. Spodtikuje se dopisnik »Slov. Naroda« posebej nad tem, ker se ni udeležil pogrebnega spreveda gosp. Štefan Habe. Res je, ni se ga udeležil, a zadrževala ga

je bolezen doma; bila sta pa iz te občedislane hiše na Gočah pri pogrebu njegova dva sinova, domači gospodar g. Fr. Habe in njega brat g. Josip Habe.

»Slov. Narod« poroča nadalje, da je kurat »zabranil mrtvemu svojemu nasprotniku žalostinko v cerkvi peti«. V resnici pa je le gospod dekan vipavski kot župnik goški pisal gospodu kuratu Ferjančiču, da ne sme dopustiti, da bi necerkveni pevci peli v cerkvi, in da ne sme dovoliti bralnemu društvu »Triglav«, da bi svojo neblagoslovljeno zastavo ob priliki pogreba doneslo v cerkev. G. kurat izvršil je torej le naročilo svojega dekana.

Dopisnik smatra gospoda kurata Ferjančiča za nasprotnika umrlega župana Žgurja; resnica pa je, da je spoštovani gosp. kurat napram ranjkemu več storil nego svojo dolžnost, kajti previdevši ga s sv. zakramenti prebil je cele ure poleg njegove smrtnne postelje in ga tolažil.

»Slov. Narod« nadalje zlobno trdi, »da so se klerikalci zbrali nasproti hiše žalosti ter vriskali, prepevali in se pogrebem krohotali v trenutku, ko so mrliča iz hiše nesli... in da se je to ponavljalo po celi vasi, koder se je spreved premikal.« To je ostudna laž. Res se je zbralo pred hišo žalosti mnogo občespoštovanih katoliških mož z Goč, iz Vipave in iz drugih občin vipavskih, a ti se niso krohotali, zakaj prišli so le iz spoštovanja do rankega na Goče izkazati mu poslednjo čast.

Istotako tudi med sprevedom ni bilo slišati ne vriskanja, ne prepevanja, ne krohotanja, ampak spreved se je vršil popolnoma mirno. Seveda dopisnik »Slov. Nar.« je v svoji domišljiji marsikaj slisal, česar ni slisal nihče drugi.

»Pri zadnji hiši pred pokopališčem,« pravi »Slov. Narod«, »dali so klerikalci duška svoji podivjanosti s streljanjem iz puške. Res je, da je nekdo ustrelil s puško. Ne ve se pa, ali se je to slučajno zgodilo ali je morda kak liberallec ustrelil iz podlega namena, da bi goške klerikalce, osobito gospoda kurata Ferjančiča očrnil pred svetom; a naj je ustrelil klerikalec ali liberallec, mi to dejanje odlično obsojamo.

Dopisnik »Slov. Naroda« vprašuje nazadnje vlado, »kako dolgo bo še dopustila podivjanemu popu Ferjančiču »verskonravno« vzgajati ljudi na Gočah.«

Pač ni podivjan in nevaren gosp. kurat Ferjančič, nevaren pa je dopisnik, ki je spisal to notico v »Slov. Narod«. Naj bi državna oblast gledala na to, da nas tega zaradi svojega nesramnega obrekovanja nevarnega človeka reši, osobito ako je taisti, kakor se splošno misli, c. kr. uradnik.

Najlepše je pa to, da je državni poslanec ljubljanskega mesta dr. Tavčar te laži spravil v državno zbornico! Za Boga, ali nima ljubljansko mesto res nobenih drugih potreb, kakor da njegov poslanec v državni zbornici prežvekuje »Narodove« grde dopise? Kakor je razvidno iz našega dopisa, je tudi to neresnično, kar je govoril dr. Tavčar. Vsekako je treba poskrbeti, da bodo tudi na Dunaju tako poznali zanesljivost dr. Tavčarjevih in »Narodovih« poročil, kakor jo poznamo mi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. novembra.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani sklenila je vložiti prošnjo čitalnica celjska pri občen zboru 22. novembra, in občina okolica celjska pri odborovi seji dne 24. novembra; dalje so peticijsirali za slovensko vseučilišče občina Škofja Loka, »Konzervativno obrtno društvo« v Ljubljani in hranilnica in posojilnica na Igu pri Ljubljani.

Iz krogov slovenskega dijaštva v Gradcu smo prejeli v soboto zvečer, žal, prepozno za sobotni list, naslednjo brzojavko: Danes zbrano graško slovensko dijaštvo je sklenilo soglasno naslednjo resolucijo: Skrajno vznemirjeni vsled častniških poročil, da se namerava naša tako nujna zadeva glede ustanovitve slovenske univerze v Ljubljani zopet pokopati, pozivljajo zbrani slovenski visokošolci graški svoje poslance, naj na noben način ne odnehajo od javnega

1600 let pred Kr. ob času, ko je bil rojen Mojzes. Ne bomo se motili, če trdimo, da je »velika konstelacija« tri Modre vsaj opozorila, da bi se utegnili zgoditi kaj nenavadnega. Poleg tega pa se je pojavila takrat še neka čudna, nova zvezda, o kateri nam poročajo svetni zgodovinarji in sv. pismo.

Vsekako je zanimiva konstelacija, katero bomo videli v četrtek. Kdove kolikokrat so jo že opazovali ljudje in strahom pričakovali nesreč, katere je po njih mnenju prorokovala ta planetna zveza. Sedaj nam taki dogodki ne zbujajo več strahu, pač pa mnogo zanimanja. Marsikdo se bo z radovednostjo ozrl proti zvezdam, katerih zveze in pota zgodovina omenja na nešteti mestih. J. G.

Roosevelt.

Rooseveltov sluga pripoveduje o svojem gospodarju zelo zabavne stvari. Tisti dan, ko je bil izvoljen za novijorskega guvernerja, je igral dolgo partijo »foot-bala« in prišel ves truden domov. Ob 14. uri se je vlegel in ukazal slugi, naj ga zbudi ob 17. uri. Čez pol ure pa pridejo štiri gospodje v svečani opravi in zahtevajo, naj jih sluga takoj pelje k Rooseveltu. Naznaniti mu imajo izvolitev. Sluga se obotavlja nekaj

časa, ker ve, kako jezen je Roosevelt vsakokrat, če ga kdo iz spanja budi, a slednjič vendar stopi k njemu in ga zbudi.

»Izvoljeni ste za guvernerja z 12.000 glasovi večine!«

»Pojd se solit, norec,« odgovori Roosevelt, še ves v sanjah, »da ne morem nobene partije mirno končati!«

Nekega dne sta bila v novijorskem hotelu. Roosevelt je moral iz hiše, a deževalo je kakor iz škafa. Vratar mu ponudi dežnik. »Ne, ne, pustite to streho,« pravi Roosevelt, »jaz in dež sva prijatelja že čez trideset let.«

Ko so ga postavili za načelnika policije v Novem Jorku, je šel takoj prvo noč gledat, če je vse v redu. Pride na mesto, kjer bi imelo biti dvajset policajev, pa je bil le eden, in še ta je spal. »Ali je tukaj spalnica?« vpraša Roosevelt. »Kaj tebi mar?« odgovori stražnik. »Res, res; a kako naj z vami govorim, če spite? Povedati vam imam, da vas kliče načelnik za danes zjutraj k sebi.« »Dobro.«

Drugo jutro pride stražnik pred Roosevelta. Ves se prestraši, ko ga spozna, in se začne opravičevati. »Le tiho,« mu pravi Roosevelt šaljivo, »prvič se odpušča, a več, če te še enkrat dobim, hitro poveži svojo culico in nikar več k raportu ne pridi!«

razpravljanja vseh učiliške zadeve, dokler vlada ne da popolnih garancij za konečno ugodno rešitev tega perečega vprašanja.

Osebnost. Davčnim nadzornikom v Radovljici je imenovan g. Janko Globočnik, c. kr. davčni kontrolor v Ribnici. — Premeščeni so gg.: davčna pristava Art Sedlak iz Ljubljane v Škofjo Loko in Jos. Rotter iz Senožec v Ribnico, ter praktikanta Iv. Schollmayer iz Litije v Radeče in Jul. Stepic iz Radeč na Brdo. Davčni praktikant g. Fr. Hladnik se je odpovedal službi. Pomožni sluga Lor. Kuvovec je imenovan za davčnega slugo v Kranjskigori.

Lep večer. Takih večerov kaj, kakoršen je bil sinoči v „Katoliškem domu“! Bila je res vrlo lepa zabava, ki nam jo je priredilo Katoliško društvo za delavke. Pa je bila tudi dvorana z galerijo vred do zadnjega kotička ne le napolnjena, ampak natlačena kljub temu, da je ta večer koncert „Glasbene Matice“ in zabavni večer katoliškega mladeniškega društva. Prireditve društva delavk so sploh vedno dobro obiskovane; ljudstvo privablja pred vsem krasno petje društvenega zbora. Tako precizno, fino niansirano petje redkokdaj slišiš. Včeraj so dopadali zlasti „Matiči“. Potem pa ti Ferjancičevi „Venčki“! To bi se poslušalo celo noč! Bodi umetna pesem še tako lepa, najljubša nam je še vendar pesem narodna. Ta nam je res iz duše vzeta, zato sega zopet globoko v dušo. Če se pa lepa pesem še tako lepo poje, potem je užitek res popoln. — Poleg petja nas je včeraj v polni meri zadovoljila dramatična točka: „Lurska pastirica“. Igra je sama na sebi jako lepa: ima vzvišen predmet, pa je tudi lepo in naravno obdelan. Igralk ne moremo imenoma pohvalno naštevati, ker so prav dobro igrale — vse. Nič nenaravnega, nič pretiranega — kar tolikokrat tako močno kazi naše igre — pa igralke sigurne, dobro naučene, da ne napravljajo gledavcem tistih mučnih občutkov, da bi igralcem utegnili — zmanjkati. Toda poleg vsega lepega najlepši so bili „angelčki“, — tako nepopisno ljubke prikazni, kakor da so prileteli res iz nebeskih višav, — pravi simboli nedolžnosti. In s koliko sigurnostjo so deklamovali svoje ljube pesmiče tudi ti tako mali otročiči, ki bi človek mislil, da znajo komaj govoriti. — Zabave, kakor včerajšnja, srce res blaže, duha vedre in povzdigajo, kar je pač namen vsem takim prireditvam, katerega pa vselej — ne zadenejo. Zato po pravici želimo, da bi nam društvo privoščilo še večkrat kak tak užitek. Bodi hvala in plačilo zelo pridnim društvencam ter njihovim učiteljem, pred vsem skrbnemu predsedniku, najnovejšemu — prelatu, ki je večer sam otvoril s krepkim in, kakor navadno, dobro osoljenim govorom. Neka ga Bog poživi!

Zabavni večer je priredilo sinoči „Katol. društvo za mladeniče“ v „Rokodelskem domu“. Spored je obsegal samo tri točke: dva igrokaza in govor. Obe igri „Don Manuel“ in „Kazen ne izostane“ sta se res izvrstno posrečili. Ne moremo grajati družega, kakor to, da so pri popolnoma resnih prizorih šaljive osebe premalo mirovale. Dvakrat bi se bili pri resnih prizorih ljudje kmalu začeli smejati, ker je glavnemu junaku za hrbtnom kaka šaljiva oseba storila malo več, nego je bila njena dolžnost. Včeraj se je videlo, da društvo res hitro napreduje. Igralci so se dobro naučili svojih ulog, katere so bile res v prav dobrih rokah. Občinstvo je bilo prav zadovoljno in je igralcem burno ploskalo, kar so tudi zaslužili. Ker ima društvo tako vrlo igralne moči, pričakujemo z veseljem prihodnjega gledališkega večera. Koncem prve igre je govoril g. Godec o zvezi planetov Venere, Jupitra in Saturna, ki se vidi te dni na jugozahodnjem nebu. Oziral se je posebno na to, kar poroča zgodovina o takih in podobnih planetnih zvezah.

V knezoškofijsko bogoslovno sementišče so sprejeti naslednji gospodje: Borštner Janez z Vranje peči; Jamšek Nikolaj z Gorice; Koželj Matej iz Tunjice pri Kamniku; Kralj Alojzij iz Višnje gore; Kurent Alojzij iz Višnje gore; Orehek Andrej iz Krase, župnija Moravče; Oséel Andrej iz Dragočaja, župnija Smlednik; Perné Alojzij iz Kranja; Pre-

šern Josip iz Smolenje vasi, župnija Šmihel pri Novem mestu; Prijatelj Vladimir iz Novega mesta; Rataj Ivan iz Šempetra pri Novem mestu; Štrubelj Ivan s Peči, župnija Polica; Žnidaršič Josip s Ceste, župnija Dobropolje.

Razpisane so župnije Babno Polje v cerkniški, Horjul v vrhniški, Koroška Bela v radovljiški in Turjak v ribniški dekaniji. Zadnji rok za vlaganje prošnje je 7. december 1901.

Sprejem novega dekana v Kočevju. Novega kočevskega dekana č. gosp. Fran Erkerja pri dohodu v Kočevje pred sirotišnico je v imenu vseh šolskih otrok pozdravila iskreno učenka 4. razreda Šešarek in mu dala krasen šopek, katerega so otroci sami naredili iz Ljubljane. Mestno deško šolo je z več učenci zastopal šolski vodja, deklška šola pa je bila pred sirotišnico celotno zbrana s šolsko voditeljico in eno učiteljico. V cerkvi (za silo) je čakalo dekana prav veliko ljudi iz okolice in več odličnih meščanov. Novi dekan je dal blagoslov z Najsvetejšim. »Narod« je o vsprejemu poslal v svet mnogo debelih lažij. Včeraj so se udeležili cerkvene slovesnosti in obeda v župnišču vladni svetnik dr. Gstatthenhofer, župan Loy z obč. svetovalci, zastopnik kneza Auersperga Schadinger, gimn. ravnatelj Wolsegger, načelniki raznih uradov in nekaj drugih odličnjakov. V cerkvi je govoril stolni župnik Erker.

O zgodovini ljubljanskih pokopališč je včeraj v risalnici nove deklške šole pri sv. Jakobu predaval g. prof. Verhovec. Posebno mnogo je bilo navzočih dijakov. Občinstvo je pozdravil gosp. dr. D. Majaron, na kar je pričel svoje predavanje g. prof. Verhovec. Posegel je v dobo, ko se Ljubljana prvič pokaže v zgodovini in so stale še le Hrenove in Rožne ulice z gradom. Takrat bili so Ljubljanci že kristijani in pokopavali so svoje mrličke po stari krščanski šegi, dočim so jih Rimljani sežigali. Verski nauki in vstajenje Kristovo so zapovedali pokopavanje. Pokopavali so po vzgledu starih kristijanov daleč od svojih bivališč. Prvi kristijani bili so tudi Rimljani in pri Rimljanih je bila jako razvita skrb za zboljšanje sanitarnih razmer. To pričajo rimska kopališča in vodovodi. (Na Kranjskem so ostanki vodovodov pri Podutiku, Veliki Vasi, Gribljah). Ker kristijani svojih mrličev niso sežigali, skrbeli so za zdravstvo svojih bivališč s tem, da so mrličke pokopavali daleč proč. V stari Ljubljani je bilo torej prvo krščansko pokopališče kolikor mogoče daleč proč od Hrenovih in Rožnih ulic, nekje okoli sedanjega mestnega trga, ali še dalje proč. Ko so podirali stari „meščanski špital“ zadeli so na celo pokopališče okostnjakov iz starih časov ljubljanskih. V bojevitih časih ni bilo pokopavanje daleč od človeških bivališč varno, ob obleganju mest je bilo uprav nemogoče. Treba se je bilo prilagoditi novim razmeram, in najprej so pričeli pokopavati menihi svoje mrtve v samostanih. Kedaj je ta nova navada postala splošna, se ne more določiti. V 13. stoletju še ni bila splošna. Ko so zwettelski cistercijani hoteli pokopati svojo dobrotnico gospo Waltenbergovo v samostanu, se jim to ni dovolilo. Pokopati so jo smeli le pred samostanskim pragom. Prvi cerkveni zbor je ostro prepovedal, da se razven svetinj svetnikov ne nahaja v cerkvi nič človeških ostankov. Želje po pokopavanju na svetem kraju pa so bile vedno silnejše, in končno so pričeli pokopavati okoli cerkve in okoli samostanov, v cerkvah pa so pokopavali le najodličnejše osebe. Koncem srednjega veka so imele že tedanje ljubljanske cerkve svoja pokopališča. V mestu so bile tedaj cerkve šentjakobska, šenklaška, nemškega viteškega reda in cerkev pri sedanjih gimnaziji, takozvana frančiškanska cerkev. Okolu te cerkve je tudi bilo javno pokopališče. Govornik je prestopil na to v čas protestantske dobe, omenjal pokopališča pri sv. Jakobu in kako so si Ljubljanci želeli biti pokopani v imenitni jezuitski cerkvi. Največje pokopališče je bilo pri sv. Petru. To je bil tedanji sv. Kristof, med vojašnico in sv. Petra cerkvijo. Tudi okolici je služilo to pokopališče in tudi mnogim bogatinom. Škof Hren je dal ondi pokopati

svoje stariše. Mnogi spomeniki tedanjega pokopališča so sedaj vzdani v kapelice sv. Petra cerkve. Omenjal je g. govornik časov, ko je velika večina ljubljancov bila protestantska, ko sta protestantski obč. svet in magistrat s silo izvojevala luteranski pokop v šenklaški cerkvi. Po katoliških cerkvah so se šopirili protestantje (v cerkvi sv. Elizabete, ki je bila poznejša Majerjeva prodajalnica v Špitalskih ulicah, so imeli svoja cerkvena opravila), pri sv. Petru pa niso imeli sreče. Ondi je katoliška duhovščina srčno odbila vsak njihov poskus udreti v cerkev, na tamošnjem pokopališču pa so protestantje pokopavali one svoje pravke, katerih niso mogli pokopati na deželi. Tu je pokopan Jurij Dalmatin, Jurij Jurešič (Kobila), Kristof Fašing, Greg. Vlahovic, ki je po Dolenjskem trosil luteranstvo in hotel na vsak način postati „kranjski mučenik“, gorenjski luterski propovednik Marko Slavič, Janez Schweiger. Končno so se protestantje naveličali sitnosti pri pokopavanju na katoliških pokopališčih in so odprli svoje pokopališče blizu današnje protestantske cerkve okolu l. 1596. To pokopališče je bilo ograjeno z leseno ograjo, ker škof Hren omenja v svojih vsehpeh proti protestantom, da je „der lutherische Friedhof verbrent“. Zemljišče tega protestanskega pokopališča je škof določil meščanskemu špitalu. Velike preglatvice je pokopališču pri sv. Petru napravljala kuga, bilo je kmalu premajhno, in l. 1779 je cesarica Marija Terezija zapovedala, da se naj to pokopališče zapre in preloži dalje od mesta. Kako so Ljubljanci zgradili pokopališče pri sv. Kristofu in kaj se je potem ondi godilo, to bode snov drugemu predavanju gosp. profesorja.

Pred upravnim sodiščem se vrši pojutranjim obravnava o pritožbi kranjskega deželnega odbora proti učnemu ministerstvu v zadevi poučevanja nemščine na neki ljudski šoli.

Mejnarodno znanstveno gledališče Urania je danes v Ljubljani pričelo poljudna predavanja s podobami. Danes in jutri se vrše nemška predavanja, v sredo, dne 27. novembra in v četrtek, dne 28. nov., pa bode v Narodnem domu slovensko predavanje in sicer skozi vseмирje. Predavanje o zvezdoslovju g. prof. M. Vođušek - a z 12 nebesnimi slikami po fotografijah. — Izprehod po Parizu. Kulturno-zgodovinsko predavanje g. Ivan Belè - ta s 100 originalnimi umetno barvanimi slikami in 6 naravnimi fotografijami. Osvobodilna vojna Burov. Predavanje g. prof. Ant. Funtek - a s 60 južnoafrikan-skimi originalnimi podobami. Mej premori svira sl. meščanska godba. Vstopnina: Sedeži K 150 in 1—, stojšče 80 v., dijaki in vojaki 50 v. Začetek ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic je v trafiki g. Šešarka v Šelenburgovih ulicah.

Poročil se je g. Andrej Cok iz Lonjeva z gđ. Ivano Švab od sv. Ivana v tržaški okolici. — G. Ivan Mikl, c. kr. računski oficijal pri poštni direkciji v Gradcu se bode dne 27. t. m. v Središču poročil z gđ. Marijo Kočevar. — Poročila se je danes gđ. Amalija Medica z železniškim asistentom g. Ignacijem Pernetom.

Izkopine v Lajhu. V soboto se je ustavilo prekopavanje in se bo bržkone nadaljevalo prihodnje leto spomladi. G. asistent Schulz je izkopal vsega skupaj 57 kostnjakov (g. kustos Szombaty 62 in g. Pavšlar kakih 250).

Slovensko planinsko društvo priredi svoj prvi poučno-zabavni večer v sredo dne 27. t. m., ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Predaval bode gospod dr. Tomišek »Jeden dan v Grintovcih«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Umrl je č. g. Armin Kapus, župnik v Razboru pri Slovenjem gradu, v Gradcu pri usmiljenih bratih v soboto 23. nov.

Stavka izvoščkov. Nekateri izvoščki v Gorici so začeli zadnje dni štrajkati s tem, da niso hoteli na kolodvor k večernim vlakom, ker jim ondi predpisani red ne ugaja. **Girstmayr** je bil v Ptuj od obtožbe razžaljenja deželnega odbora štajerskega oproščen.

Ljubljanske novice. Poročil se je mešan g. Alojzij Jenko z g. Nežo Eržen. — 40letnico službovanja praznuje g. Robert Hohn, rodом Ljubljancan, višji inspektor prometnega vodstva južne železnice na Dunaju. — Na progo elektriške železnice je padel v pijanosti v Prešernovi ulici delavec Franc Schiffrer. Elektriški voz bi ga bil skoro povozil, da ga ni voznik ob pravem času opazil in voz ustavil. — Prvi sneg smo dobili v soboto po noči. — Žepna tatibica je ukradla v frančiškanski cerkvi Mariji Dunda iz žepa denarnico z nekaj kronami. — Barako ob protestantski cerkvi so podrli. — Božične počitnice se prično na srednjih šolah v soboto 21. decembra. — Marijo Malovrh, sestro natakariče Terezije Malovrh, so prijeli, ker je realizirala frančiški Čamerin pri »Dalmatinca« ukradeni hranilnično knjižico 2000 K. Čamerinikovi je knjižico ukradla, kakor se sumi, Terezija Malovrh. — Ogenj. V soboto dopoldne je bil ogenj v podstrešnem stanovanju pri Pečarju v Vodmatu. Unela se je lesena stena pri peči. Ogenj je še pravočasno zapazila neka Ambroz, na kar so preprečili večjo nesrečo. Škoda je nad 50 K. — Radi bogokletstva je bil aretovan Iv. Verbič. Mož na Žabjaku, premišluje svojo osodo. Tepež pri plesu. V Carmanovi gostilni na Žabjaku so se v soboto stopli pri plesu. Gospej Carmanovi so vročevrni plesalci izbili zob. — Reveža nista hotela biti. Na Gruberjevem mostu sta se srečala v soboto zvečer dva uslužbenca elektriške železnice z uslužbencem južne železnice Miklavčičem. Hotela sta biti z Miklavčiča norca, Miklavčič je pa dejal, naj bode pametna, ker so uslužbenci na obeh železnicah »reveži«. S tem se pa uslužbenca elektriške železnice nista strinjala in sta vrgla Miklavčiča na tla. Miklavčič se pa zopet s takim ravnanjem ni strinjal, pograbil je uslužbencema kapi in zbežal. Uslužbenca elektriške železnice sta tako imela priliko ohladiti si glavo v hladnem zraku.

Volivno gibanje v Istri. Poroča se, da je v Kanfanaru izvoljen tudi en slovenski volivni mož, ker so tri nasprotne glasovnice nosile tudi njegovo ime. Dekani so izvolili 12 slovanskih volivnih mož, Buzet 26, istotako so na Krku Dobrinj, Dubašnica in Omišelj enoglasno volile hrvaške volilne može.

Stavka na učiteljsku v Kopru. Drag. Pribil, radi katerega se je pričela stavka na učiteljsku v Kopru, je eden prvakov naprednega učiteljstva in pisatelj konfuznih člankov v »Učiteljskem Tovarišu« in »Popotniku«. Mož je enkrat zapisal, da duhovščina in učiteljstvo nikakor ne moreta obstajati na svetu in da bo boj toliko časa trajal, da bo eden teh dveh stanov izginil raz zemlje. Sedaj se je pa pokazalo, da celo učiteljsčniki ne morejo s Priblom biti skupaj. Res imenitna »napredna«, »svobodna« šola! Stavkajoči učiteljsčniki so podali naslednjo izjavo: »Slavno ravnateljstvo! Vzroki in povodi stavki so slavnostem znani. Podpisani, ki so v soglasju, se vrnejo v šolo pod sledečimi pogoji: 1. Gosp. učitelju Pribilu naj se odvzame pouk na učiteljsku. 2. Radi te stavke: a) ne sme biti nobeden podpisanih iz šole izključen; b) nobenemu se ne sme odvzeti oziroma zmanjšati niti državna podpora niti stipendij; c) nobenemu se ne sme poslabšati red v vedenju; d) zamujene ure morajo biti opravičene. Neugodna rešitev teh zahtev mora biti podpisana od ravnatelja (ravnateljski pečat) in od razrednikov. Ako se le eni zgoraj navedenih zahtev ne ugodijo, nadaljevali bomo stavko in se podamo vsaki na svoj dom«. — Kakor javljajo najnovejše vesti, so učiteljsčniki sklenili, da odidejo vsaki na svoj dom, kar so nekateri tudi že storili.

Tržaško porotno sodišče je obsodilo 24letno Marijo Ferjancič radi detomora na tri leta težke ječe, poostrene vsaki mesec z enim postom.

Službi učitelja sta razpisani do 2. decembra na štirirazrednici v St. Vidu nad Ljubljano in na trirazrednici v Šiški. Prošnje sprejema okr. šolski svet za ljubljansko okolico.

Društva.

(Celjsko pevsko društvo) vprizori v nedeljo dne 1. decembra v dvorani »Narodnega doma« v Celju igrano »Gospod nadzornik«, glume s petjem v enem dejanju. Spisal Kosta Trifkovič. Za tem: »Ob vrbackem jezeru«, koroška enodejanska spevo igrana. Spisal Tomaž Košat. — Pri predstavi sodeluje celjska narodna godba. — Blagajnica se odpre ob polu 7. uri. — Začetek točno ob 7. uri. — Vstopnina: Sedeži v parterju prve in druge vrste 80 kr., tretje do sedme vrste 60 kr., osme do šestnajste vrste 40 kr. — Sedeži na balkonu 40 kr. — Stojišče 30 kr.; dijaki, vojski do narednika in redni udje delavskega podpornega društva 20 kr. — Vatopnice ima v prodaji trgovina Drag. Hribarja.

Telefonska in brzojavna poročila

Gradeo, 25. nov. Del dijaštva graškega vseučilišča namerava prirediti zborovanje, pri katerem naj bi se sklenilo, da ponehajo vsi nemiri bodisi zaradi narodnosti bodisi zaradi mišljenja. Tudi nemško katoliško društvo »Carolina« naj bi se udeležilo tega zborovanja. To namero je rektor prav srčno pozdravil, a zahteval je, da se ne sme udeležiti »Carolina« z društvenimi znaki, ampak le v navadnih oblekah. S tem je zopet pokazal rektor, kako da spoštuje prepričanje onih, ki so prepričani katoličani. Nemški katoliški dijaki so odgovorili rektorju, da zahtevajo jednako pravico za vse, in da se bodo udeležili zborovanja z društvenimi znaki, ako se je udeležijo z društvenimi znaki tudi druga društva. — Nemški katoliški dijaki si ne puste vzeti svojih pravic in zahtevajo enakopravnost z drugimi dijaki.

Gradeo, 25. nov. Danes bode ob pol 8. uri zvečer veliko protestno zborovanje vseh graških katolikov v dvorani katoliškega rokodelskega doma, na katerem se zavzame stališče napram surovemu postopanju nemških dijakov proti nemškemu katoliškemu društvu »Carolina«.

Dunaj, 25. nov. V današnji seji, katera se je začela ob 3. uri popoldne, se konča debata o nujnosti kongregačijskega zakona. Nujnost bo brez dvoma odklonjena, kot generalni govornik contra govori baron Morsey, potem govorita predlagatelj sklepno besedo, in nazadnje pridejo stvarni popravki. Glasovalo se bo zvečer. Prihodnja seja v petek.

Dunaj, 25. nov. Deputacija slovenskih dijakov dunajskega vseučilišča je šla danes k rektorju, da protestira proti izjavi nemškonacionalnih dijakov, ki so rekli, da so slovanski dijaki na dunajskem vseučilišču samo gostje. Rektor jih je sprejel jako prijazno in rekel: Vsi dijaki, ki so vpisani na dunajskem vseučilišču, so enakopravni in uživajo iste pravice akademskih meščanov. Jaz ne delam nobene razlike. Vsi so mi enako ljubi.

Dunaj, 25. nov. (C. B.) Cesar se je sinoči povrnil iz Wallsee in se podal v Schönbrunn.

Dunaj, 25. nov. Nadvojvoda Fran Ferdinand pojde 28. t. m. na vabilo nemškega cesarja meseca decembra na nemške dvorne love.

Trst, 25. nov. Laški listi poročajo, da upajo Lahi pri deželnozborskih volitvah Slovanom en mandat odvzeti.

Olomuc, 25. nov. Poročajo, da se je obravnavala proti asistenčnemu zdrav-

niku dr. Oštialdu končala in je obsojen na tri mesece garnizijskega zapora.

Lvov, 25. nov. Poljski vseučiliščniki so nameravali danes prirediti velik protestni shod proti zahtevam rusinskih dijakov za rusinsko vseučilišče. Policija je shod zabranila.

Krakov, 25. novembra. Zaradi večerajšnjih demonstracij je oblast zabranila današnjo predstavo, ki jo je bil že napovedal berlinski »Ueberbrettl«. Danes se ponavljajo demonstracije. Vojaški kazino je zato tudi odpovedal predstavo in izplačal podjetniku vso dogovorjeno svoto 5000 kron. Vseučiliščniki in tisoči ljudstva hodijo po mestu in razširjajo liste, v katerih se popisuje, kako Prusi zatirajo Poljake, in v katerih se protestira proti nemškim predstavam v Krakovu.

Zagreb, 25. nov. Premiera nove hrvaške opere »Maričon« je vrlo uspela.

Zagreb, 25. nov. Zagrebskim županom je bil zopet izvoljen dosedanji župan Mošinsky.

Budimpešta, 25. nov. Sluga, ki je Ketcskemetyja spremljal pri kasiranju denarja, je aretiran.

Atene, 25. nov. (C. B.) Zaimis je predložil kralju novo kabinetno listo. Po tej sestavi bi prevzel Zaimis predsedstvo in zunanje zadeve ter do končane preiskave o sedanjem upor tudi pravosodje, Corpas pa vojno. Ostali možje bi obdržali dosedanje portfelje.

Berolin, 25. nov. Cesar Viljem je podelil avstrijskemu nadvojvodu Ferdinandu Karlu, ki se mudi v Berlinu, red črnega orla.

Berolin, 25. nov. Časopisi poročajo, da je nemška cesarica sama izjavila, da ima bolezen, kateri bo gotovo nasledek smrt.

Tilsit, 25. nov. Vdovo Braun, ki je zastrupila svojega moža, so obglavili.

Barcelona, 25. novembra. Vseučilišče je zaprto. Proglašeno je vojno stanje.

London, 25. nov. Angleški listi poročajo, da so v Johannesburgu Angleži odkrili zaroto in mnogo oseb aretovali.

Umrli so:

22. novembra. Amalija Babnik, monterja hči, 16 mesecev. Rožne ulice 8, meningitis basilaris.

24. novembra. Stanislav Jerala, stolarja sin, 1½ meseca, Karlovska zemlja 7, črevesni katar.

V bojnišnici:

22. novembra. Josip Jeras, dninar, 60 let, bronchitis, hydraemia. — Josip Gregorič, komptorist, 28 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 756,0 mm

čas	čas opa-	stanje	tempe-	vetri	nebo	padavine
opazovanja	metra	barometra	ratura	višina	višina	višina
v mm	po	po	po	po	po	po
Celzij	Celzij	Celzij	Celzij	Celzij	Celzij	Celzij
23. 9. zveč.	737	1-3	sr. jzah.	dež		
24. 7. jut.	740	-1-3	sr. jvzh.	oblač.		8,9
2. popol.	740	-0-2	sr. vjvz.			
24. 9. zveč.	743	-1-4	sr. szah.	sneg		
25. 7. jut.	745	-1-8	sr. vzh.	megla		1,9
2. popol.	745	-0-7	sr. jvzh.	oblač.		
Srednja temperatura sobote 2,4°, normale: 1,9°.						
Srednja temperatura nedelje -1,0°, normale: 1,7°.						

Kuharica,

srednje starosti, ki je vajena vsakovrstnega dela, želi v službo vstopiti h kakemu gospodu duhovniku na deželi.

Ponudbe se prosijo vposlati pod črkama U. P., poste restante Ljubljana. 1131 3 1

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,
v pritličju meščanske hiše.
Vhod s Pogačarjevega trga.
Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.
Kdor hoče sebi in svojim otrokom oskrbeti velik užitek, naj ne zamudi ogledati si nadaljevanja zanimivega potovanja skozi pariško razstavo.
To je najlepši oddelek, kar jih je bilo dosedaj razstavljenih.
Odpri vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. zjutraj do 9. zvečer. 1132 3-1
Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in voake od narednika niže 20 h.

Špirtni laki, vsakovrstni: lak za usnje, ličilni lak, lak za etikete, lak za tla, naravnobarven in vseh bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 25 11-4

Spanish Wine Import Company.

Neposreden uvoz! Iz prvega vira!
Priporoča zajamčeno pristna in prava fina, stara, obležana 1103 6-3
španska in potugijška vina
bolniška in desertna, kot:
Madeira, Sherry, muskat, Lacrimae-Christi, Port Tarragona itd.
Na kozarce jih toči po izvirnih cenah:
A. Splihal, kavarnar v Škofji Loki.

Mizarski pomočnik

se takoj sprejme
v Prešernovih ulicah šte. 44.

897 Priznana naravna 32-21
istrska vina
pošiljata po nizki ceni
Rebec & Zalaznik, Pulj.

4 do 5 kvintalov orehov

ima na prodaj **Andrej Šavli** v Masorah pri Sp. dnji Idriji. 1097 3-3

Št. 413/Z.

Razglas.

Pri podpisnem mestnem magistratu razpisuje se služba

policijskega nadstražnika

z letno plačo 1000 kron, eventualno služba

policijskega stražnika

z letno plačo 900 kron.

Službi sta stalni in dobivajo nameščenci tudi naravno obleko, obutev in dejalnostno priklado, ki znaša 10% plače dotičnega plačilnega razreda.

Prošnje za te službe je vložiti pri podpisnem mestnem magistratu

do dne 30. novembra 1901.

Prošnja, katera mora biti pravilno kolkovana s priklogi vred, spiši prosilec sam in ji priden krstni list, zdravniško spričevalo in izkazilo o posebni sposobnosti za službo, o znanju slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi in pa o dozdanjem vedenju in službovanju, oziroma poslovanju.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 16. novembra 1901.

ANT. PRESKER
krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16
se priporoča pred. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
zgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
Dobavitelj uniform avstrijskega društva
železniških uradnikov. 7 76

Na Golniku pri Tržiču, postaja
Kranj, se prodá na 1123 4-4

prostovoljni dražbi

dne 26. novembra ob 10. ure zjutraj:

19 krav, 1 bik, 20 glav mlade
govedi, 1 kobila, 2000 stotov sena,
stroj za posnemanje mleka (centrifuga) in druga mlekarska oprava.

Mlad trgovski pomočnik

želi premeniti svojo službo. — Izučen je v
špecerijški, manufakturni in galanterijski stroki. — Vstop mogoč v štiri-
najstih dneh. 1030 3-1

Več pové upravništvo »Slovenca«.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

kot zdravilni vreclec že stoletja znana v vseh
bolezni (I.) 10 45

sapnih in prebavnih organov,

pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna
za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.
Najboljša dietetična in osvežujoča pijača.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi varih.
Prospekti zastopni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
spekerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v
Ljubljani

1119 2-2

Dunajska borza.

Dne 23. novembra.	
Skupni državni dolg v notah	88 95
Skupni državni dolg v srebru	98 80
Avstrijska zlata rent 4%	118 80
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	95 50
Ogerska zlata rent 4%	118 00
Ogerska krona rent 4%, 200	93 10
Avstro-ogerske bančne delnice, 800 gld.	1610 —
Kreditne delnice, 160 gld.	631 60
London vista	239 45
Nemški drž. bankovci na 100 m. nem. drž. velj	117 15

20 mark	28 44
20 frankov (napoleonor)	19 61
Italijanski bankovci	92 90
C. kr. cekini	11 31
Dne 23. novembra.	
3-2% državne srečke 1. 1854, 250 gld.	190 50
5% državne srečke 1. 1860, 100 gld.	171 —
Državne srečke 1. 1864, 100 gld.	222 —
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95 75
Tisne srečke 4%, 100 gld.	145 50
Dunavske vravnave srečke 5%	266 50

Dunavsko vravnavno posojilo 1. 1878	106 —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94 70
Priporočne obveznice državne železnice	434 —
južne železnice 3%	310 50
južne železnice 5%	119 50
dolenjskih železnic 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	403 —
4% srečke dunav. parob. družba, 100 gld.	500 —
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49 50
Ogerskega	24 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15 60
Rudolfove srečke, 10 gld.	62 —

Salmovs srečke, 40 gld.	224 —
St. Genois srečke, 40 gld.	257 —
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—
Ljubljanske srečke	70 —
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	260 —
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gld. st. v.	5540 —
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	805 —
Akcije južne železnice, 200 gld. st.	60 75
Splošna avstrijska stavbna družba	135 —
Montana družba avstr. plan.	352 25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	498 —
Papirnih ručijev 100	253 25

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri šrebanjih, pri izžebanju
najmanjšega dobika. — Promete za vsako šrebanje.
Kulacina izvršitve naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„M E R C U R“
1. Wollzeile 10 in 12, Dunaj, 1., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvari,
potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vsaki stvari za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti.
na ločenih glavnicah.